

Nr 20.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet m. m., i vad propositionen hänvisats till konstitutionsutskottet.

Till konstitutionsutskottet ha båda kamrarna den 24 mars 1953 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 103, med förslag till lag om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet m. m., i vad propositionen avser lag angående ändrad lydelse av 20 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (sekretesslagen). Vid propositionen är fogat bl. a. utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 13 februari 1953. Det till konstitutionsutskottet hänvisade förslaget är följande.

Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 20 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249)
om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna
handlingar.**

Härigenom förordnas, att 20 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Nuvarande lydelse.)

20 §.

Handling som inkommit till övervakningsmyndighet, varom förmåles i lagen om övervakning av konkurrensbegränsning inom näringslivet, må, i den mån handlingen innehåller upplysningar om yrkesutövares affärs- eller driftförhållanden, vilkas offentliggörande kan lända honom till men, icke i andra fall än Konung-

(Föreslagen lydelse.)

20 §.

Handling som inkommit till övervakningsmyndighet, varom förmåles i lagen om övervakning av konkurrensbegränsning inom näringslivet, eller till näringsfrihetsrådet eller ombudsmannen för näringsfrihetsfrågor må, i den mån handlingen innehåller upplysningar om yrkesutövares affärs- eller driftförhållanden,

¹ Senaste lydelse se SFS 1946:449.

en bestämmer utlämnas förrän tjugu år förflutit från handlingens datum. Vad nu sagts gälle ock hos myndigheten upprättad handling, dock ej kartellregister.

På framställning av vederbörande yrkesutövare eller *myndighet*, som avses i första stycket, äger Konungen, om särskilda skäl därtill äro, förordna, att kartellregister, såvitt angår däri intagna uppgifter rörande viss överenskommelse, icke må utlämnas tidigare än tjugu år efter det anteckning om överenskommelsen gjorts i registret. Har framställning om sådant förordnande gjorts, må, innan ärendet blivit av Konungen avgjort, kartellregister i den del framställningen avser icke utlämnas. Vad nu sagts gälle ock handlingarna i ärendet; om utlämnande av sådan handling efter ärendets avgörande äge vad i första stycket stadgats motsvarande tillämpning.

vilkas offentliggörande kan lända honom till men, icke i andra fall än Konungen bestämmer utlämnas förrän tjugu år förflutit från handlingens datum. Vad nu sagts gälle ock hos myndigheten upprättad handling, dock ej kartellregister.

På framställning av vederbörande yrkesutövare eller *övervakningsmyndighet*, som avses i första stycket, äger Konungen, om särskilda skäl därtill äro, förordna, att kartellregister, såvitt angår däri intagna uppgifter rörande viss överenskommelse, icke må utlämnas tidigare än tjugu år efter det anteckning om överenskommelsen gjorts i registret. Har framställning om sådant förordnande gjorts, må, innan ärendet blivit av Konungen avgjort, kartellregister i den del framställningen avser icke utlämnas. Vad nu sagts gälle ock handlingarna i ärendet; om utlämnande av sådan handling efter ärendets avgörande äge vad i första stycket stadgats motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1954.

I syfte att förebygga skadlig verkan av konkurrensbegränsning har enligt lagen den 29 juni 1946 om övervakning av konkurrensbegränsning inom näringslivet dels anordnats offentlig registrering av kartellavtal och andra liknande konkurrensbegränsande överenskommelser, dels skapats möjlighet till utförande av särskilda undersökningar angående förekomsten av konkurrensbegränsning och därav föranledd inverkan på pris-, produktions-, omsättnings- eller transportförhållanden här i riket. Registrerings- och undersökningsverksamheten har anförtrotts kommerskollegium, där för ändamålet inrättats en särskild byrå, monopolutredningsbyrån; övervakningen av bank- och fondväsendet samt försäkringsväsendet har dock undantagits från byråns behörighet och i stället uppdragits åt bank- och fondinspektionen respektive försäkringsinspektionen.

Konkurrensbegränsande överenskommelse skall jämlikt 1946 års lag anmälas efter anmaning av övervakningsmyndigheten. Vid anmälan skola fogas avskrifter av överenskommelsen och av övriga handlingar, som erfordras för att innehållet i överenskommelsen skall kunna fastställas. Hos övervakningsmyndigheten föres register över konkurrensbegränsande överenskommelser, som anmälts till övervakningsmyndigheten eller vid särskild undersökning kommit till dess kännedom (kartellregister). I registret skall sådan överenskommelse inflyta till sitt huvudsakliga innehåll. — Då övervakningsmyndigheten beslutat, att särskild undersökning skall företagas, är yrkesutövare — med viss inskränkning — skyldig att tillhandahålla handelsböcker och andra handlingar, som kunna vara av betydelse för undersökningen, och att i övrigt lämna erforderliga uppgifter.

I samband med att 1946 års ovan nämnda lag infördes fick 20 § sekretesslagen sin nuvarande lydelse. Enligt stadgandet är kartellregister i princip offentligt. På framställning av vederbörande yrkesutövare eller övervakningsmyndighet må dock Konunugen, om särskilda skäl äro därtill, förordna, att registret, såvitt angår däri intagna uppgifter rörande viss överenskommelse, icke må utlämnas tidigare än tjugu år efter det att anteckning om överenskommelsen gjorts i registret. Medan registret sålunda i princip är offentligt, må däremot handling, som inkommit till övervakningsmyndighet, i den mån den innehåller upplysningar om yrkesutövaras affärs- eller driftförhållanden, vilkas offentliggörande kan lända honom till men, icke i andra fall än Konungen bestämmer utlämnas förrän tjugu år förflutit från handlingens datum. Vad nu senast sagts skall, med undantag för kartellregistret, gälla även handling, som upprättats hos myndigheten.

I fråga om offentlighetsprincipens tillämpning på handlingar, som inkommit till och upprättas hos övervakningsmyndighet, uttalade departementschefen i propositionen med förslag till 1946 års lag om övervakning av konkurrensbegränsning inom näringslivet (nr 264/1946), att det från allmän synpunkt syntes vara av vikt, att offentlighet i stor utsträckning bereddes åt hithörande förhållanden. Ofta torde, anförde departementschefen vidare bl. a., enbart vetenskapen om att innehållet i kartellavtal och annat material kunde komma att bli tillgängligt vara ett tillräckligt korrektiv mot missbruk.

Det skydd mot skadlig verkan av kartellavtal, som 1946 års lag erbjuder, har icke ansetts tillräckligt. I förevarande proposition har därför framlagts förslag till bestämmelser med syfte att förstärka skyddet. Bestämmelserna skola enligt förslaget upptagas i lag om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet. Lagförslaget, som behandlas inom andra lagutskottet, innebär bl. a., att ett näringsfrihetsråd inrättas,

som skall ha till uppgift att i fråga om konkurrensbegränsning, som bringas under dess bedömande, genom förhandling söka undanröja skadlig verkan av begränsningen. Jämtte rådet skall enligt förslaget finnas en ombudsman för näringsfrihetsfrågor, som bl. a. skall kunna uppträda som sökande inför rådet och kunna närvara vid förhandling inför rådet, även om han icke är sökande.

I nu förevarande proposition anför departementschefen till motivering för den föreslagna ändringen i 20 § sekretesslagen, att de allmänna grunder för offentlighetsprincipens tillämpning, som angivits i förarbetena till 1946 års lag och som kommit till uttryck i 20 § sekretesslagen, borde utsträckas att omfatta hela det här ifrågavarande området. Därför hade de ändringar vidtagits i nämnda stadgande, som erfordrades för att detta skulle bli tillämpligt även på den föreslagna nya lagen om motverkande av skadlig konkurrensbegränsning och de myndigheter, som genom denna lag komme till stånd.

Enligt vad utskottet inhämtat har andra lagutskottet tillstyrkt förslaget till lag om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet med viss ändring, som icke är av beskaffenhet att påkalla jämkning i det till konstitutionsutskottet hänvisade förslaget. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot sist nämnda förslag och hemställer alltså,

att riksdagen måtte, med bifall till propositionen, nr 103, såvitt denna hänvisats till konstitutionsutskottet, antaga det ovan intagna förslaget till Lag angående ändrad lydelse av 20 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Stockholm den 7 maj 1953.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elmgren*, Gustav Emil Andersson, Englund*, Hällgren, Fritiof Karlsson*, Hansson, Sandberg, Damström, Georg Pettersson och Bergström*; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Pettersson i Norregård, Norén, Swedberg*, Jonsson i Haverö, fru Svedberg, herrar Hammar* och Bark*, fröken Wetterström* och herr Rimås*.

* Ej närvarande vid justeringen.